

УДК 351.145

ФОРСАЙТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДИ ДО ПРОЦЕСІВ РОЗВИТКУ

Г. В. Васильченко, Л. С. Вербовська

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

e-mail: reg@nung.edu.ua

У 2015 році Парламент ухвалив Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [1] та для забезпечення його реалізації Уряд затвердив Методику формування спроможних територіальних громад (постанова Кабінету Міністрів України від 08.04.2015 № 214).

На сьогодні переважна більшість об'єднаних територіальних громад України, має право вирішувати питання місцевого значення, але неспроможна їх виконувати через ряд проблемних питань, зокрема і, брак кваліфікованих кадрів, і активних мешканців громади, які б долучалися до процесів розвитку своєї об'єднаної територіальної громади (далі по тексту ОТГ).

Саме від активності мешканців ОТГ, їх потенціалу залежить процес планування та прийняття управлінських рішень в громаді.

Сучасне суспільство розробляє та удосконалює способи й механізми, які стимулюють людей до масової самоорганізації та залучають їх до процесів планування розвитку, сприяючи встановленню між ними міжособистісних та міжгрупових зв'язків та стосунків, заснованих на взаємній довірі та довірі до влади. Для того, щоб чітко визначити коло зацікавлених осіб та умови, за яких вони погодяться взяти участь в процесі планування розвитку своєї ОТГ.

Авторами запропоновано новий інструментом для визначення пріоритетів та стратегій розвитку ОТГ через технологією використання потенціалу та інтелекту людей – форсайт. У більшості країн Європи форсайт серйозно укорінився саме через потребу об'єднання інтелекту та пошуку консенсусу співпраці між бізнесом, владою та громадою в процесі розроблення стратегій та пошуку найкращих шляхів перспективи розвитку.

У 90-х роках форсайт почали використовувати не тільки для визначення перспектив науки, технологій та суспільства, але й для стратегування в державному управлінні, регіональному та місцевому плануванні. Форсайт не є традиційним прогнозуванням, яке виконують фахівці-економісти із застосуванням економетричних методів і моделей, що ґрунтуються переважно на екстраполяванні чи інтерполяції. Розробка стратегії за методами форсайту спирається на інтелектуальний потенціал системи, що планує й формує свій розвиток.

«Форсайт» (від англ. foresight) – погляд в майбутнє, передбачення, розсудливість, далекоглядність, передбачливість. У перекладі з англійської

слово «foresight» означає «передбачення» і застосовується в прогнозуванні у значенні «погляд у майбутнє», «бачення майбутнього».

За визначенням британського професора Бена Мартіна з Університету Сасексу у Великій Британії, яке часто цитують, «.....форсайт – це систематичні спроби оцінити довготермінові перспективи науки, технологій, економіки та суспільства, щоб визначити стратегічні напрямки досліджень та нові технології, спроможні принести найбільші соціально-економічні блага».

Форсайт використовувався для досягнення таких цілей:

- визначення пріоритетів технологічного розвитку на 10 років;
- розробка стратегічного бачення розвитку технологій для сфери освіти і науки на 20 років;
- складання класифікованого списку перспективних технологій для основних галузей національної економіки;
- формування і розвиток унікальних стійких конкурентних переваг у промисловості;
- розробка селективної стратегії економічного розвитку;
- обґрунтування вибору пріоритетів державного фінансування науки.

Під інструментом форсайт розуміється процес систематичного визначення нових стратегічних напрямів, які в довгостроковій перспективі зможуть серйозно вплинути на економічний і соціальний розвиток. Він включає: обговорення можливих шляхів розвитку і формування на основі цього довгострокових пріоритетів в різних галузях і сферах; сукупність інструментів, що дозволяють активно передбачати проблеми майбутнього та активний прогноз, який включає елементи дії на майбутнє. Поняття форсайту з'явилося у науковій літературі близько 30 років тому, де воно використовувалося у контексті прогнозування розвитку технологій та бізнесу.

Отже, інструмент форсайт сприяє формуванню спільного напрямку розвитку об'єднаної громади через врахування думки та інтереси всіх учасників, які долучалися до відповідних процесів.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/157-19>

2. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Г. Васильченко, І. Парасюк, Н. Єременко / Асоціація міст України – К., ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. – 256 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.auc.org.ua/sites/default/files/library/1plangrweb.pdf>

3. Формування спроможних територіальних громад. Практичний посібник (видання третє) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.auc.org.ua/sites/default/files/library/otgbook3new_obgortka_i_blok.pdf

4. Даляк Н.А. Застосування інноваційних підходів у залученні громади до процесів планування місцевого розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://journals.uran.ua/sciencerise/article/viewFile/50238/46821>

УДК 334.012

**МАЛЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК
ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ДЕРЖАВИ**

Данилейчук Р. Б.

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
e-mail: uv@nung.edu.ua*

Малий бізнес є органічним структурним елементом ринкової економіки. Цей сектор економіки історично і логічно відігравав роль необхідної передумови створення ринкового середовища, був первинною вихідною формою ринкового господарювання у вигляді дрібнотоварного виробництва. Саме тому дрібнотоварне підприємництво відіграло структуроутворюючу роль в історії становлення економіки конкурентного ринкового типу. Ця специфіка та своєрідне функціональне призначення малого бізнесу набуває особливого значення для країн, які йдуть шляхом відтворення ринкової системи господарювання. Здатність малого бізнесу до структуроутворення ринку висуває завдання його розвитку та ставить у ряд першочергових заходів реформування економіки України [1, с. 14-19].

Малий бізнес як інституційний сектор економіки давно став домінуючим за чисельністю та обсягами виробництва у провідних країнах світу. Малі підприємства забезпечують гнучкість та стійкість економічної системи, наближають її до потреб конкретних споживачів, а водночас – виконують важливу соціальну роль, надаючи робочі місця та забезпечуючи джерело доходу для значних прошарків населення.

Мале підприємництво є універсальним інструментом участі мільйонів громадян як в економічному житті країни, так і в системі міжнародного поділу праці, виступає для економічно свідомих громадян як своєрідний засіб існування і стимул до самовдосконалення. Це важливе значення малого підприємництва для політичної і соціальної стабільності демократичних суспільств визначається тим, що мале підприємництво в першу чергу виконує соціальні функції, до яких належить: створення додаткових робочих місць, зменшення рівня безробіття, вирішення проблем бідності, що складають одну з найважливіших функцій держави; формування середнього класу, тобто такого